Scris de Ninel Ganea
Marţi, 11 Noiembrie 2014 00:32

In ultimii ani, am intalnit trei persoane diferite care doreau sa creeze partide politice. De educatie nu pareau foarte interesate, insa actiunea imediata le stimula imaginatia. Nu aveau timp de pierdut si doreau sa schimbe tara cat mai rapid cu putinta. Din acest punct de vedere, entuziasmul politic al contemporanilor e de-a dreptul uimitor, iar daca un martian ar ateriza zilele acestea in Romania, ar avea impresia, nici mai mult, nici mai putin, ca soarta cosmica a unei natiuni se joaca intr-un scrutin. Te intalnesti cu prieteni pe strada si, inevitabil, te intreaba daca votezi (se subintelege ca nu exista decat o varianta decenta). Din toate colturile razbat apeluri la participare politica. Elitele scriu, la comun, declaratii de mobilizare. Birourile de propaganda imprastie manifeste grosolane si apoi agita marotele pentru a baga spaima in indivizi. Televiziunile urla fara oprire, iar un vacarm general acopera orice urma de rationalitate. Dar cel mai deprimant fapt ramane pasiunea aceasta dezinteresata a oamenilor simpli pentru politica. Dar ar fi naiv sa vedem aici un fenomen cu totul si cu totul nou.

In Poiana lui Iocan, de pilda, Moromete si ceilalti tarani se strang pentru a pune tara la cale si a “face politica”, adica a citi ziarul, a comenta pe marginea lui si a emite, fiecare dupa puterile mintii, o seama de ipoteze. In locul mersului la Biserica, oamenii prefera discutiile libere despre guvern si rege, dupa cum se vede din romanul lui Marin Preda, care descrie, altfel, o lume peste care a venit modernitatea. Insa cam aceeasi impresie de decadere culturala si morala o avea si Irving Babbitt privind la fermierii americani, pe la inceputul secolului trecut. “In urma cu cativa ani, ma plimbam pe un drum de tara, intr-o zona izolata din New England si, cum treceam duminca pe langa o casa, i-am vazut pe membrii familiei, fiecare aplecat spre o sectiune dintr-un tabloid. M-am gandit ca nu cu multi ani inainte lectura aceasta ar fi fost Bibila. Progresul de la Biblie la suplimentul comic pare sa fie o trecere de la abtinerile religioase la un amestec de anarhie si stupiditate”. Analogia religioasa nu se rezuma doar la aceasta involutie. Exista cateheze politice, eretici politici si, cel mai important, o judecata finala unde se vor imparti bunii si raii.

Ce-i drept ca, in democratia reprezentativa, oamenilor li s-a inculcat asiduu sentimentul ca in

viata Cetatii nu se poate fara ei (“conducatorii sunt alesi”) si ca votul este o obligatie civica, pentru inceput, legala probabil, in cele din urma, si nu un drept, care poate fi exercitat sau nu. Asa ca, din aceasta perspectiva, nu e de mirare ca indivizii au senzatia ca iau parte la ceva important, ca sunt napaditi de un soi de febra si ca macar o data la patru ani li se justifica dilatarea egoului social. Activismul lor, insa, sufera de numeroase probleme. In primul rand, investitia in politica, in conditiile actuale, tradeaza o inevitabila dorinta de transformare a celorlalti, un imbold de remodelare sociala. Poltica este vazuta ca o cale de acces la un buton magic de unde poate incepe modificarea adversarilor, prin reprezentanti, bineinteles. Fiecare face parte dintr-o categorie: “moldoveni”, “ardeleni”, “corupti”, “europeni”, “neimplicati”, “diaspora”, deci material de lucru exista.

De cele mai multe ori insa, politica ramane, vorba vine, “arta raului mai mic”, asa ca toata problema, pentru strategi, consta in a creiona cat mai bine raul cel mare. Politicienii reprezinta, in functie de tabara, “caderea colectiva intr-o prapastie a istoriei” sau “ruperea teritoriala a tarii”. Tabloul apocaliptic mobilizeaza lumea si garanteaza isteria, dar nimic altceva. In felul acesta, problemele viitoare sunt certe deoarece, daca openentul nu este altceva decat un diavol deghizat, cealalta optiune devine in mod necesar salvatoare, fie ea oricat de proasta. Si, uite asa, tot cu dialectica inainte, ajungem la solutii caraghioase, daca nu ar fi de-a dreptul rele.

Balastul din aceasta imersiune politica il reprezinta iluzia ca lucrurile vor merge mai bine sau ca macar nu vor merge mult mai rau prin contributia personala. “Barem voi, tinerii, sa va implicati”, iti mai transmite, cand si cand, cate un batran inocent. Insa, ceea ce se uita complet sunt nenumaratele forme de angajare sociala mult mai eficiente pe termen lung in constructia unei societati respirabile: cultivarea virtutilor, viata in familie, vizitele prietenilor, eforturile educative, cercurile de lectura, grija fata de maniere, participarea la viata comunitatii mici (biserica), incurajarea formelor private de asociere (nu ma refer aici la ong-urile finantate de Soros si Rockefeller), etc. Insa toate aceste indeletniciri ar trebui exesate nu pentru o viitoare schimbare sociala; ele pur si simplu dau masura unei vieti bine traite. Politica arata in felul in care arata nu pentru ca o gasca de ticalosi au confiscat statul, desi competitia ii scoate aproape mereu in fata pe cei mai rai, ci pentru ca reflecta indeaproape decadenta morala si culturala a comunitatii. Din acest motiv, implicarea politica reprezinta in mod necesar abandonarea alternativelor pentru o viata mai buna.

Un ganditor cu simpatii libertariene a argumentat recent suficient de convingator de ce, daca toata lumea ar fi hiperactiva politic, viata noastra ar arata catastrofal, motivul fiind cain cele din urma nimeni nu s-ar mai ocupa de creatie sau de sustinerea vietii de zi cu zi. In acelasi timp este adevarat ca pentru Aristotel, toata comunitatea era chemata la viata politica (mai putin sclavii si femeile) insa scopul principal il reprezenta ingrijirea virtutilor si nu aflarea in treaba, cum se intampla in democratiile actuale.

Morala e simpla. Parafrazandu-l pe Juvenal am spune ca nu exista decat o singura cale catre viata linistita, iar ea trece prin virtute. Politica nu ar avea nicio putere asupra noastra daca am fi intelepti, insa noi o facem zeita si o asezam in cer.